

KLOKA LISTAN

2022

Region Stockholms läkemedelskommittés
expertgrupp för
mag- och tarmsjukdomar

Matsmältningsorgan

Förstoppning hos vuxna

Hälsosamma levnadsvanor

Kost med högt fiberinnehåll.

Regelbunden fysisk aktivitet, till exempel löpning eller rask promenad.

I första hand

sterkuliagummi

*makrogol
+ elektrolyter*

Inolaxol

Lacrofarm, Laxido, Laximyl, Laxiriva,
Movicol, Moxalole, Omnicol

I andra hand

laktulos

Laktulos ..., Duphalac

I tredje hand – tillägg vid otillräcklig effekt

prukaloprid

Resolor

Förstoppning hos vuxna

Tilläggsbehandling vid behov

laurylsulfat

Microlax

natriumpikosulfat

Cilaxoral

Kan användas även för långtidsbehandling utan risk för påverkan på den normala tarmfunktionen.

Förstoppning hos barn

Till spädbarn <1 år

laktulos

Laktulos ..., Duphalac

Till barn >1 år

*makrogol
+ elektrolyter*

Lacrofarm Junior, Laxido Junior,
Movicol Junior Neutral

IBS – Irritable Bowel Syndrome

- 10 – 15 % av den vuxna befolkningen har IBS
- 300 000 personer i SLL har IBS
- 50% söker vård för sina IBS-besvär
- 25-50% av de patienter som remitteras till gastroenterolog har IBS
- Debut ofta i de yngre vuxenåren
- 2/3 är kvinnor

IBS – Irritable Bowel Syndrome

Förstoppning som dominerande avföringsrubbnings, IBS-C

I första hand

sterkuliagummi

makrogol + elektrolyter

Inolaxol

Lacrofarm, Laxido, Laximyl
Laxiriva, Movicol, Moxalole,
Omnicol

I andra hand – vid svår IBS-C

linaklotid

Constella

IBS – Irritable Bowel Syndrome

Diarré som dominerande avföringsrubbnig, IBS-D

loperamid

Loperamid ..., Dimor, Imodium,
Imolopera

IBS – Irritable Bowel Syndrome

Buksmärta

Främst vid IBS-D

amitriptylin

Amitriptylin ..., Saroten

- Börja med 10 mg till natten, öka med 10 mg var 10:e dag till avsedd effekt. Kan orsaka förstoppning och är inte lämpligt vid förstoppningsdominerad IBS. Beakta även övriga antikolinerga effekter, särskilt hos äldre. Beakta antikolinerga effekter, särskilt hos äldre. Överväg behandling mot muntorrhet.

Funktionell dyspepsi

Två termer att hålla isär

- Dyspepsi
 - Symptomkomplex som beror på organiska eller funktionella tillstånd inom magsäcken och angränsande regioner av mag-tarmkanalen
- Funktionell dyspepsi
 - Innebär att besvären inte orsakas av någon bakomliggande påvisbar sjukdom

Funktionell dyspepsi

Diagnostiseras med Rome IV-kriterierna

Symtomdebut minst ett halvår bakåt i tiden och symtom de senaste tre månaderna

- Minst ett av följande:
 - a. Besvärande fyllnadskänsla efter måltid
 - b. Tidig mättnadskänsla
 - c. Smärta i epigastriet
 - d. Brännande känsla i epigastriet

och

- inga hållpunkter för organisk orsak som förklarar symtomen (vid gastroskopi)

Funktionell dyspepsi

Vid lätta till måttliga besvär

Livsstilsåtgärder såsom att äta små portioner, långsamt och ofta.
Fysisk aktivitet och stresshantering är viktigt.

Vid uttalade besvär

amitriptylin

Amitriptylin ..., Saroten

Amitriptylin kan användas då smärta är dominerande symtom.

Börja med 10 mg till natten, öka med 10 mg var 10:e dag till avsedd effekt.
Beakta antikolinerga effekter, särskilt hos äldre. Överväg behandling mot muntorrhet.

Funktionell dyspepsi

Behandla inte funktionell dyspepsi med PPI
Sätt ut PPI-behandling när godkänd indikation saknas

Protonpumpshämmare

Indikationer för behandling med protonpumpshämmare

- Gastroesofageal refluxsjukdom
- ulkussjukdom
- ulkusprofylax
- Eradikering av helicobacter pylori

Gastroesofageal refluxsjukdom

Hälsosamma levnadsvanor

Vid refluxsjukdom finns evidens för positiv effekt av viktnedgång hos överviktiga, rökstopp, minskat alkoholintag samt av höjd huvudända i liggande.

omeprazol

Omeprazol ..., Omecat, Omestad,
Omezolmyl

Ulkussjukdom

Duodenalulkus och HP-positivt ventrikelulkus

omeprazol

Omeprazol ..., Omecat, Omestad, Omezyl

+

amoxicillin

Amoxicillin ..., Imacillin

+

klaritromycin

Clarithromycin ..., Klacid

Omeprazol 20 mg x 2 + amoxicillin 1 g x 2 + klaritromycin 500 mg x 2 i 7 dygn.

Därefter behandlas ventrikelulkus med omeprazol 20 mg x 1 till gastroskopiverifierad sårläkning.

Ulkusprofylax

Hos patienter som tidigare haft ulkus kan ulkusprofylax med protonpumpshämmare övervägas vid:

- behandling med ASA i lågdos
- eller*
- långtidsbehandling med cox-hämmare.

Steroidbehandling i öppenvård motiverar inte ulkusprofylax med protonpumpshämmare!

Val av protonpumpshämmare – omeprazol

Effekten och säkerheten hos de olika protonpumpshämmarna är likvärdig.

Esomeprazol kostar mer än omeprazol och innebär i de flesta fall onödigt kraftfull syrahämning.

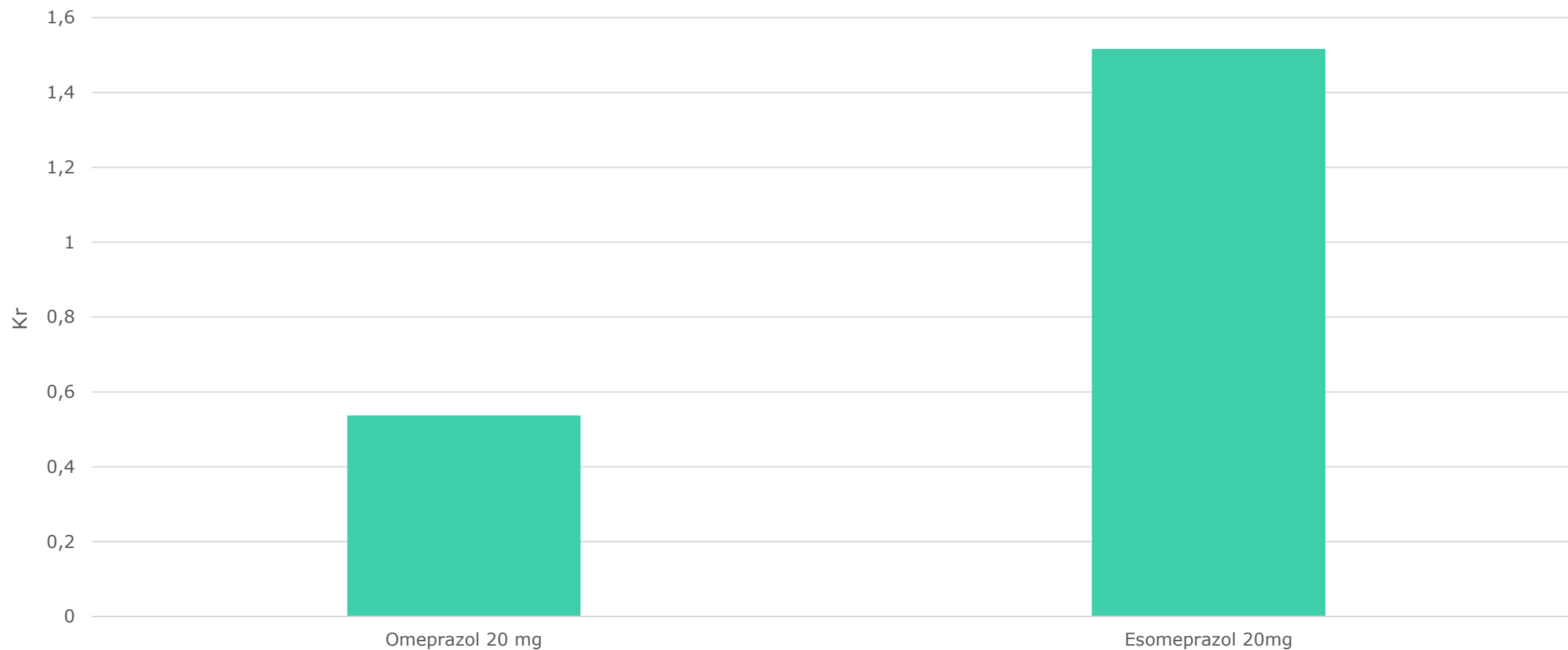
Omeprazol är väldokumenterad och har stor sortimentsbredd.

Jämförelse omeprazol och esomeprazol

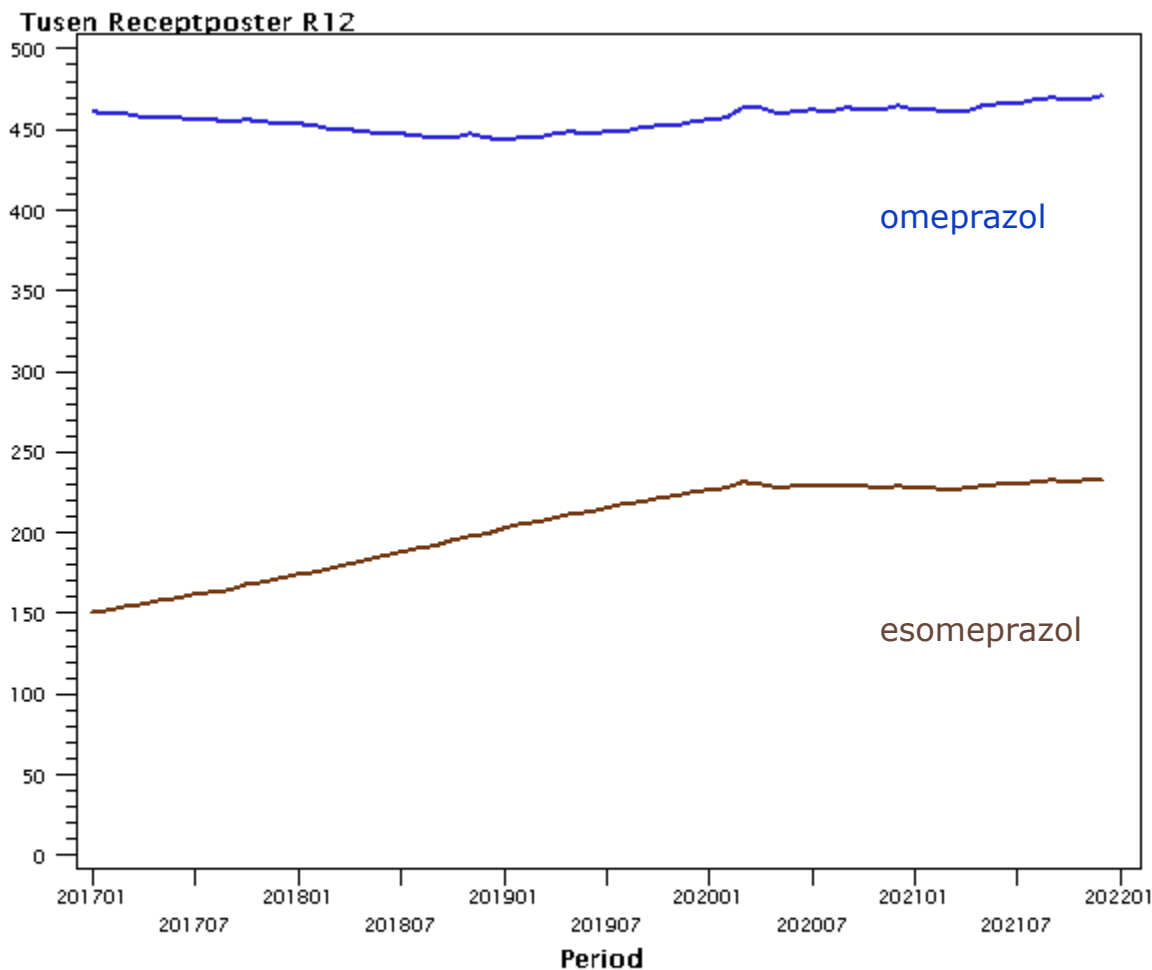
Kostnad (kr) per tablett i 100-förpackning för periodens vara

Jan 2022, källa TLV

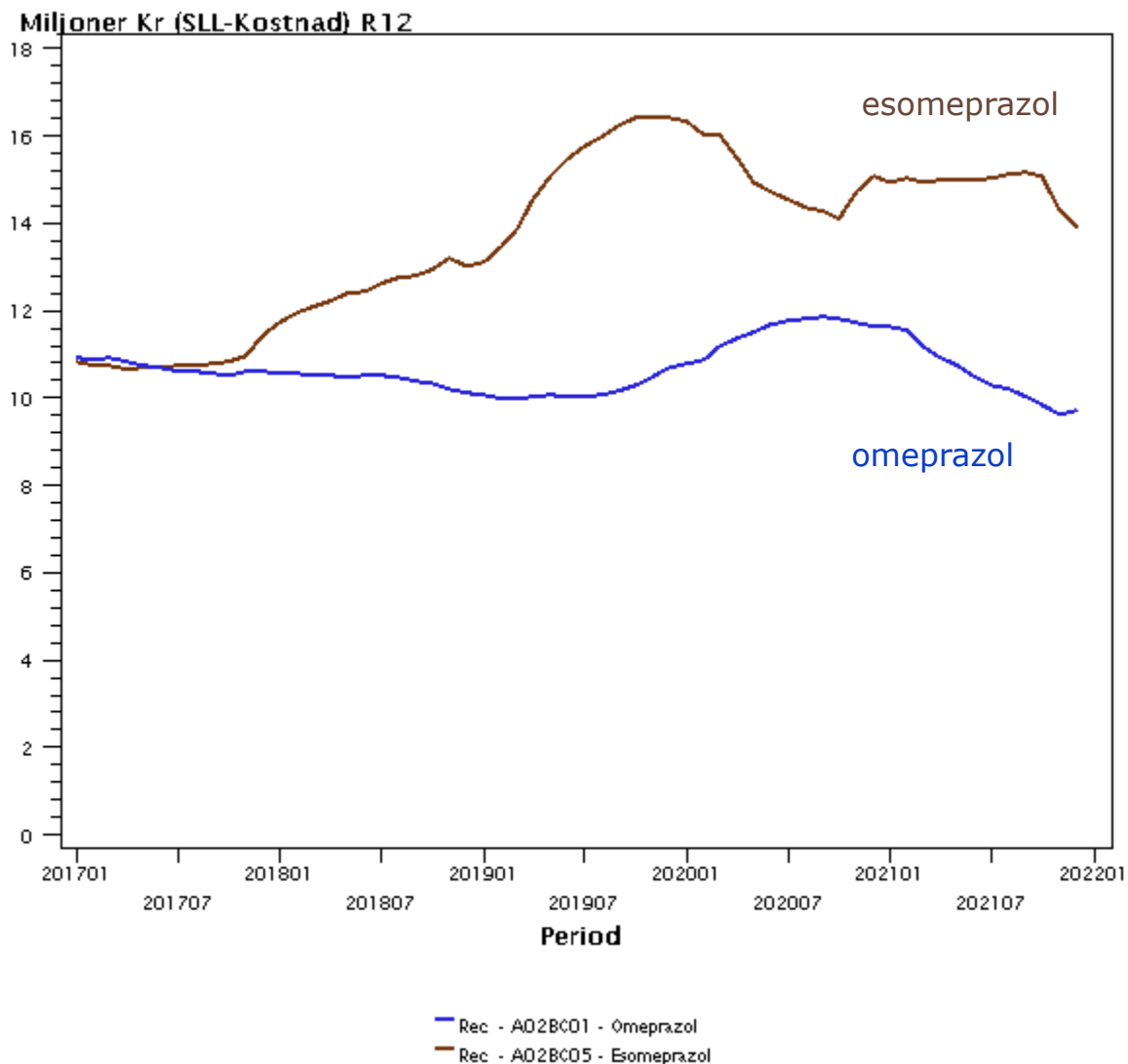
Trendrapport omeprazol och esomeprazol 201601-202112 tusen receptposter R12 i Region Stockholm

Trendrapport omeprazol och esomeprazol 201601-202112

SLLkostnad recept R12 miljoner kronor i Region Stockholm

Protonpumpshämmare

Numbers needed to harm

Händelse	NNH
Samhällsförvärvad pneumoni	333
Clostridium Difficile infektion	1 294
Fraktur	644
Njurpåverkan	33 [*] - 1108 ^{**}

* Sänkning av eGFR > 30%

** ESRD eller död

Utsättning av protonpumpshämmare

- Informera patienten om att avslutandet av behandlingen kan medföra risk för symtom av förhöjd syrasekretion (rebound).
- PPI-behandling kan oftast avslutas utan nedtrappning, men om det inte lyckas kan nedtrappning provas.
- Vid eventuella utsättningsymtom ges antacida.

Illamående

metoklopramid

Metoclopramide ..., Primperan

Rörelsesjuka

meklozin

Postafen

Diarré

Diarré

loperamid

Loperamid ..., Dimor, Imodium

Koleretisk diarré

kolestyramin

Kolestyramin, Questran, Questran Loc

Anemi

Anemi

B12-brist

cyanokobalamin

Betolvex, Betolvidon

Folsyrabrist

folsyra

Folsyra ..., Folacin, Folvidon

Anemi – järnbrist

I första hand – peroral behandling

järnsulfat

Duroferon depottablett

ferroglycinsulfat

Niferex enterokapsel

Vid sväljsvårigheter

ferroglycinsulfat

Niferex orala droppar

Anemi – järnbrist

I andra hand – intravenösbehandling

Vid kortare behandlingsintervall och låg dos (<200 mg)

järnsackaros

Venofer inj

Vid längre behandlingsintervall och hög dos (<500 mg)

järnkarboxymaltos

Ferinject inj

KLOKA LISTAN

2022

Tack!